

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз ОК 31/2021
16.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Бате Цветковића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због два кривична дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ.бр.879/21 од 28.10.2021. године, поднетом против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11 од 18.02.2021. године и К-По1 број 71/11, Кв-По1 број 187/21 од 09.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.10.2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ.бр.879/21 од 28.10.2021. године, поднет против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11 од 18.02.2021. године и К-По1 број 71/11, Кв-По1 број 187/21 од 09.04.2021. године.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11 од 18.02.2021. године одбијен је као неоснован захтев за накнаду трошкова кривичног поступка ББ и ВВ, сина и ћерке сада покојног АА који је поднет преко пуномоћника - адвоката Бојана Пантовића дана 10.02.2021. године.

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11, Кв-По1 број 187/21 од 09.04.2021. године одбијена је као неоснована жалба пуномоћника ББ и ВВ, адвоката Бојана Пантовића која је изјављена против решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11 од 18.02.2021. године.

Против наведених правноснажних решења Републички јавни тужилац (сада Врховни јавни тужилац) поднео је захтев за заштиту законитости КТЗ.бр.879/21 од 28.10.2021. године, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреде закона из члана 262. у вези члана 265. став 1. и члана 20. ЗКП, са предлогом да Врховни суд сагласно члану 492. став 1. тачка 1) ЗКП усвоји

поднети захтев, те да укине у целости решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 71/11 од 18.02.2021. године и К-По1 број 71/11, Кв-По1 број 187/21 од 09.04.2021. године и предмет врати на поновно суђење Вишем суду у Београду, Посебном одељењу за организовани криминал.

Врховни суд је одржао седницу већа у смислу одредбе члана 490. ЗКП, без обавештавања јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва, сматрајући да његово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), на којој је размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

По налажењу Врховног суда неосновано Републички јавни тужилац у поднетом захтеву указује да су побијаним правноснажним решењима Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал учињене битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреда закона из члана 262. у вези члана 265. став 1. и члана 20. ЗКП.

Наиме, из списка предмета произилази да је Виши суд у Београду, Посебно одељење за организовани криминал донео решење К-По1. број 71/11 од 11.06.2020. године о обустави кривичног поступка против окривљеног АА због два кривична дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у продуженом трајању у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези чланова 33. и 61. КЗ, по оптужници Тужиоца за организовани криминал КТ.бр.9/11 од 04.11.2011. године која је измењена 03.09.2012. године и 18.12.2013. године, а услед смрти окривљеног АА, те да је након тога захтев за накнаду трошкова кривичног поступка, који је поднет од стране законских наследника, ББ и ВВ, сина и ћерке сада покојног АА, побијаним решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал одбијен као неоснован, са образложењем да у списима предмета не постоје докази да је окривљени извршио плаћања према ангажованом браниоцу у складу са важећом Адвокатском тарифом за било коју процесну радњу која се наводи у захтеву за накнаду трошкова кривичног поступка, нити постоје докази да су новчана средства у укупном износу од 3.306.000,00 динара, које син и ћерка окривљеног траже на име трошкова кривичног поступка, уплаћена на рачун адвоката који је ангажован у току поступка.

Одредбом члана 20. ЗКП прописано је да ако се у току кривичног поступка утврди да је окривљени умро, орган поступка ће решењем обуставити поступак.

Одредбом члана 261. став 1. ЗКП прописано је да су трошкови кривичног поступка издаци учињени поводом поступка од његовог покретања до његовог завршетка.

Одредбама члана 262. ЗКП прописано је, поред осталог, да ће се у свакој пресуди или решењу које одговара пресуди одлучити ко ће сносити трошкове поступка и колико они износе.

Одредбом члана 265. став 1. ЗКП је прописано да када се обустави кривични поступак или се оптужба одбије или се окривљени ослободи од оптужбе, изрећи ће се у решењу, односно пресуди да трошкови кривичног поступка из члана 261. став 2. тачка 1) до б) ЗКП, нужни издаци окривљеног и нужни издаци и награда браниоца и пуномоћника (члан 103. став 3.) као и награда вештака и стручног саветника, падају на терет буџетских средстава суда.

Имајући у виду напред наведено, те ранију судску праксу Врховног касационог суда изражену кроз правне ставове у пресудама Кзз 1165/2016 од 19.10.2016. године, Кзз 839/2017 од 14.09.2017. године, Кзз РЗ 2/2018 од 07.02.2018. године и Кзз ОК 1/2019 од 29.01.2019. године, неспорно је да наследници покојног окривљеног, према којем је кривични поступак обустављен услед смрти, имају право на накнаду трошкова кривичног поступка како на име награде за ангажовање браниоца током поступка, тако и на име осталих трошкова који су опредељени у одредби члана 265. став 1. ЗКП, уколико их је окривљени и платио. Неспорно је да је одредбом члана 265. став 1. ЗКП прописано да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда у одређеним процесним ситуацијама, а поред осталог и када је кривични поступак обустављен услед смрти окривљеног.

Међутим, трошкови кривичног поступка су само они трошкови који су учињени од његовог почетка до његовог окончања (члан 261. ЗКП), односно трошкови који су настали поводом поступка, али у току и за време трајања истог, а који поступак је у конкретном случају окончан доношењем решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1. број 71/11 од 11.06.2020. године о обустави кривичног поступка. Из саме законске одредбе, која прецизно опредељује да су трошкови кривичног поступка они трошкови који су „учињени“, то се језичким тумачењем наведене одредбе неспорно може закључити да су то искључиво трошкови који су настали до окончања кривичног поступка. То даље значи да су трошкови кривичног поступка само стварни трошкови (у конкретном случају нужни издаци и награда браниоца) који су настали, али и исплаћени до његовог окончања.

По налажењу Врховног суда, правилан је став Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал изнет у побијаним правноснажним решењима да у трошкове кривичног поступка улазе они трошкови браниоца окривљеног које је бранилац и наплатио до тренутка смрти окривљеног, односно које је сам окривљени платио браниоцу до тренутка смрти, дакле сви они трошкови који су настали и који су и плаћени представљају трошкове кривичног поступка, а на које би наследници покојног окривљеног имали право на накнаду. Сходно томе, по оцени Врховног суда, неоснован је став Републичког јавног тужиоца изнет у поднетом захтеву за заштиту законитости да уколико наследници окривљеног имају право да им се надокнаде плаћања окривљеног која представљају трошкове поступка, јер та плаћања умањују оставинску масу, самим тим наследници окривљеног имају право и на накнаду трошкова поступка, чак и ако те трошкове није исплатио окривљени за живота, јер ће потраживање тих трошкова од наследника умањити оставинску масу.

Поред изнетог, по ставу овога суда, браниочево потраживање трошкова од наследника покојног окривљеног излази из оквира кривичног права, јер се више не поставља питање утврђивања висине и исплате трошкова кривичног поступка, већ „постојање дуга“, а што представља питање неког другог судског поступка (нпр. оставинског поступка или парничног поступка).

У складу са Законом о наслеђивању наслеђује се заоставштина, коју чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти, а наследници одговарају за оставиоцеве дугове до висине вредности наслеђене имовине. Имајући у виду наведено, евентуална потраживања браниоца према наследницима покојног окривљеног могу се остваривати у неким другим поступцима, а како је то већ напред наведено, обзиром да окривљени за живота није исплатио трошкове браниоцу за заступање у току кривичног поступка, тако да то браниочево потраживање према наследницима након смрти окривљеног, не може да представља трошкове кривичног поступка.

При томе, мора се имати у виду да је у питању конкретна и специфична кривичноправна ситуација, која се односи само на примену члана 20. ЗКП у вези члана 265. ЗКП, односно на ситуацију када је кривични поступак обустављен услед смрти окривљеног. Исплата трошкова кривичног поступка наследницима покојног окривљеног према којем је поступак обустављен, без доказа да је те трошкове заиста и платио окривљени, била би противна и правном схватању Врховног суда заузетом на Општој седници Врховног суда одржаној дана 23.08.2023. године.

Следствено свему напред наведеном, а имајући при томе у виду да је Виши суд у Београду, Посебно одељење за организовани криминал за своју одлуку да у конкретном случају одбије као неоснован захтев за накнаду трошкова кривичног поступка ББ и ВВ, сина и ћерке сада покојног АА који је поднет преко пуномоћника - адвоката Бојана Пантовића дана 10.02.2021. године, у образложењима побијаних правноснажних решења дао јасне и непротивречне разлоге, то се стога, по налажењу Врховног суда, неосновано у поднетом захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца указује да су побијаним решењима учињене битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреда закона из члана 262. у вези члана 265. став 1. и члана 20. ЗКП.

Са изнетих разлога Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП наведени захтев Републичког јавног тужиоца одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Снежана Лазин с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић